

HBT Politik Bilim

Müfit Akyos

Kelebeklerin göçü

Dünya entelektüel birikimi ile ilişkilerimiz zayıflıyor!

Ülkemizde ticari veya siyasi içerikli uluslararası toplantıların yapılıyor olması, entelektüel dünyanın ülkemize kapılarını kapatmadığı anlamına gelmiyor. Nitelikli bilgi alışverişinin yapıldığı uluslararası bilimsel toplantılar artık ülkemizde yapılamıyor. Katılım olmamasının nedeni yalnızca terörden kaynaklanan can güvenliği endişesi değil. Uluslararası entelektüel vicdanı temsil eden örgütler ülkemizde süregiden demokrasi dışı uygulamaları protesto ederek (ülkemin demokrasi güçlerini desteklemek amacıyla) gelmiyorlar.

Uluslararası geniş katılımlı toplantılar bir yana daha dar kapsamlı toplantılara bile birkaç uzman getirmek olanaksız gibi. Bu durum günlük yaşama etki etmese de orta ve uzun erimde dünya entelektüel birikimi ile ilişkilerimizin iyice zayıflaması nedeniyle ülkemizin geleceği üzerinde olumsuz etkiler doğuracaktır. İlişkilerin yalnızca aydınların, gazetecilerin, akademisyenlerin kısacası muhaliflerin her fırsatta hapse atılmaları karşısında uluslararası dayanışma ve destek mesajlarıyla sınırlı kalması ülkemizin hak etmediği bir ayıptır.

Bu durum madalyonun bir yüzüdür. Diğer yüzü ise ülkemizin sınırlı sayıdaki akademisyeninin ve nitelikli beyaz yakalılarının yurt dışına gitmek (göç etmek) için yollar aramalarıdır. Onların hemen her gün ülkede olmalarından onur duyulması gerekirken bilgi ve nitelikli ürün üretme ortamlarının sürekli bozulmaya ve yok edilmeye çalışılması, huzur ve güvenceden yoksun bırakılmaları “kelebeklerin” göç etmelerinin birincil nedenidir. Üniversitelerimizin içine düşürüldüğü durum, düşünce özgürlüğünün yok sayılmasının yarattığı baskıcı ortam onları yaşamlarını yurt dışında sürdürme olanaklarını aramaya yöneltmektedir. 24'te 11 Ekim 2016 tarihinde yapılan söyleşide önceki ODTÜ rektörü Prof. Ahmet Acar, Barış İçin Akademisyenlere yapılanlardan hareketle “Anlaşılmaz düzeyde tepki verildi ve bunun Türk üniversite sistemi açısından çok ciddi maliyetleri oldu. Hem burada, hem yurt dışında eğitim gören genç akademisyenlerin Türkiye ile ilişkilerini çok olumsuz etkiledi. Nisan ayında Chicago’da TASSA (Turkish American Scientists and Scholars Association) toplantısı vardı ... her birinin endişesi Barış İçin Akademisyenler’e gösterilen tepkiydi. Konu TASSA toplantısına damgasını vurdu. Şu anda uluslararası akademik camiadan çok ciddi tepkiler var, Türkiye’deki birtakım projeler, konferanslar iptal ediliyor ve senelerdir işbirliği yaptığımız networklerde Türkiye’deki üniversitelere mesafe konulmaya başlandı, iş yapmaya dair bir isteksizlik ortaya çıktı, diye açık açık söyleniyor. Böyle bir sıkıntı var. Şu anda Fulbright burslarına başvuruların patladığını görüyorum. Herkes bir şekilde burs bulayım, tebdili mekânda ferahlık vardır

havasında. Bu geçmişte de yaşandı... 2000'li yıllarda Türkiye'ye dönmek isteyen insanların sayısı yavaş yavaş artarken şimdi tersi yönde bir eğilim olduğunu görüyorum. Bundan etkilenmememiz mümkün değil." demektedir.

Bilim-teknoloji-yenilik üçlemesinin temelinde doktoralı ve nitelikli insanlar vardır. Kaybettiklerimiz bunlar ise –ki gelişmiş ülkelerde en çok ve çabucak kabul edilenler onlardır –vay halimize! Nitelik ve nicelik olarak kadrolarının yetersizliği sorunu ile karşı karşıya olan üniversitelerimizin bir de var olanları kaybetmesi durumu daha da ağırlaştıracaktır. Çocuklarına iyi bir eğitim verme gayretindeki ebeveynler bu durumun farkındalar mı acaba? Çocuklarını kimler eğitecek, aldıkları eğitimin yaşamda veya uluslararası düzeyde bir karşılığı olacak mıdır?

2023 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları hedeflerini hayata geçirecek olan bugünkü kuşaklar olacaktır. Orta öğretimin dini esaslara kaydırılmaya çalışıldığı, üniversitelerin değiştirileceği söylenen YÖK yasası marifetiyle neredeyse doğrudan "tek kişiye" bağlanmak istendiği bir ortamda hedefler nasıl tutturulabilecektir? Bir yandan farklı cephelerde sürdürülen savaşlarda kaybettiğimiz gençlerimiz diğer tarafta adeta üniversite topraklarına gömülmek istenen geleceğin akademisyenleri. Bu kan kaybı ülkemizin geleceği için büyük bir tehlike oluşturmaktadır.